

Ilustrirani **Slovenec**

Celo D

Tedenska priloga »Slovenca« (št. 53) z dne 3. III. 1929

Štev. 9

Lojze Dolinar: Mozes

Ta monumentalna Dolinarjeva umetnina (kip je vlit že v bron in visok 5,50 m) je bila razstavljena na zadnji jubilejni razstavi »Salon d'automne« v Parizu, kjer je žela veliko priznanje francoske kritike. Ta Mozes bi bil morda najprimernejši za spomenik našega slovenskega Mozesa, dr. J. E. Kreka, zato bi bilo gotovo uместno, da začno merodajni činitelji o tem razmišljati, saj je gotovo že skrajni čas, da dobi Krek tudi videh spomenik na primernem trgu v Ljubljani.

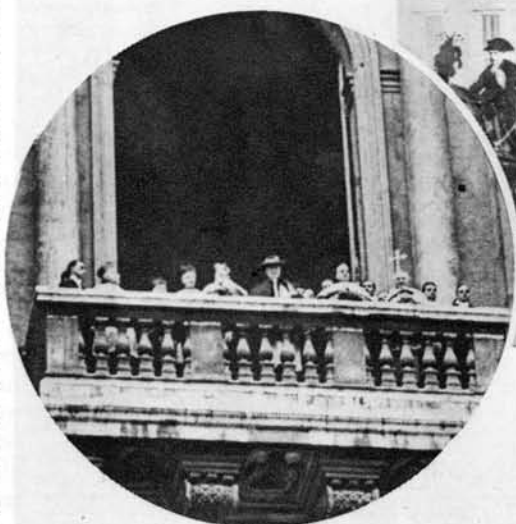

Po rešitvi rimskega vprašanja

Sporazum med Vatikanom in Kvirinalom, ki sta ga podpisala dne 11. p. m. kardinal Gasparri in Mussolini, ni razveselil le vsega katoliškega sveta, temveč tudi rimsko ljudstvo, ki je že od nekdaj želelo, da se napeti medsebojni odnosi zopet uredijo. Jasno se je pokazalo to takoj po podpisu pogodbe, ko se je zbrala na znamenitem trgu Sv. Petra pred cerkvijo sv. Petra ogromna množica ljudstva, da prejme papežev blagoslov, ki ga je to pot prvič po l. 1870. podelil zopet z zunanjega balkona cerkve sv. Petra. Naša slika nam kaže pričakujočo množico na prostranem trgu, v ozadju pa monumentalno fasado cerkve sv. Petra.

Spodaj:

Sv. oče blagoslavlja po podpisu pravne pogodbe z zunanjega balkona cerkve sv. Petra množice rimskega ljudstva, zbrane na trgu sv. Petra.

Pogreb španske kraljice-matere Marije Kristine

ki se je vršil pred kratkim s pravim srednjeveškim ceremonijalom. Truplo se prepeljali iz kraljeve palače (glej stavbo na sliki v ozadju) v zgodovinsko avguštinsko opatijo v Escorialu, kjer so jo položili k večnemu počitku, pravi pogreb se bo pa vršil šele čez 40 let, ko jo položijo k ostalim španskim vladarjem.

Spodaj:

Franc Mišael Willam

eden najodličnejših modernih nemških katoliških pisateljev, ki je izdal zadnja leta v Herderjevem založništvu v Freiburgu že celo vrsto znamenitih leposlovnih del. Zlasti veliko priznanje je doživel »Der Mann mit dem Lächeln«, ki je izšel prav tako pri Herderju.

Silen mraz letošnje zime je povzročil po velikih mestih uvedbo najrazličnejših novotarij. Pred berlinskimi pokopališči so postavili n. pr. koksove pečice, kjer se morejo od mraza otrpli pogrebci vsaj za silo ogreti.

Kosta Kumanudi

Naš poštni minister in zastopnik obolelega zunanjega ministra Marinkovića; do zadnjega časa je bil Kumanudi tudi belgrajski župan.

Evangeljska duhovščina Slovenske krajine

Dne 28. oktobra l. 1928. so posvetili v Gornjih Slavečah v Slovenski krajini novo evangeličansko cerkev. V Slovenski krajini je približno 50.000 evangeličanov, ki so razdeljeni v 10 župnij. Teh 10 župnij je združenih v seniorat s sedežem v Murski Soboti. Ta seniorat pa ima še inšpektorja, ki se voli tako, da ima vsaka župnija en glas. Izvoljen je za 6 let.

Posvetil je novo cerkev dr. Filip Popp, škof jugoslovanskih evangeličanov. Ob tej priliki so se zbrali v Gornjih Slavečah vsi pastori Slovenske krajine, ki jih vidimo tudi na naši sliki. Od leve na desno stoje: Benko Josip, inšpektor in industrijec; Leopold Hari, župnik v Domanjševcih; Aleksander Skilič, župnik v Dolnji Lendavi; Karel Siftar, župnik v Bodoncih; Štefan Kovač, senior in župnik v Murski Soboti; Aladar Darvaš, župnik v Križevcih; dr. Filip Popp, škof; Geza Heimer, župnik na Hodošu; Štefan Godina, župnik v Gornjih Petrovcih; sledi neki učitelj; Adam Luthar, župnik v Pucincih; Karel Kovač, župnik v Gornjih Slavečah; Henrik Goschenhoffer, župnik v avstrijski Radgoni.

Na levi:

Kraljevi dvorec Suvobor na Bledu v zimski obleki

(Foto Pavlin, Jesenice.)

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

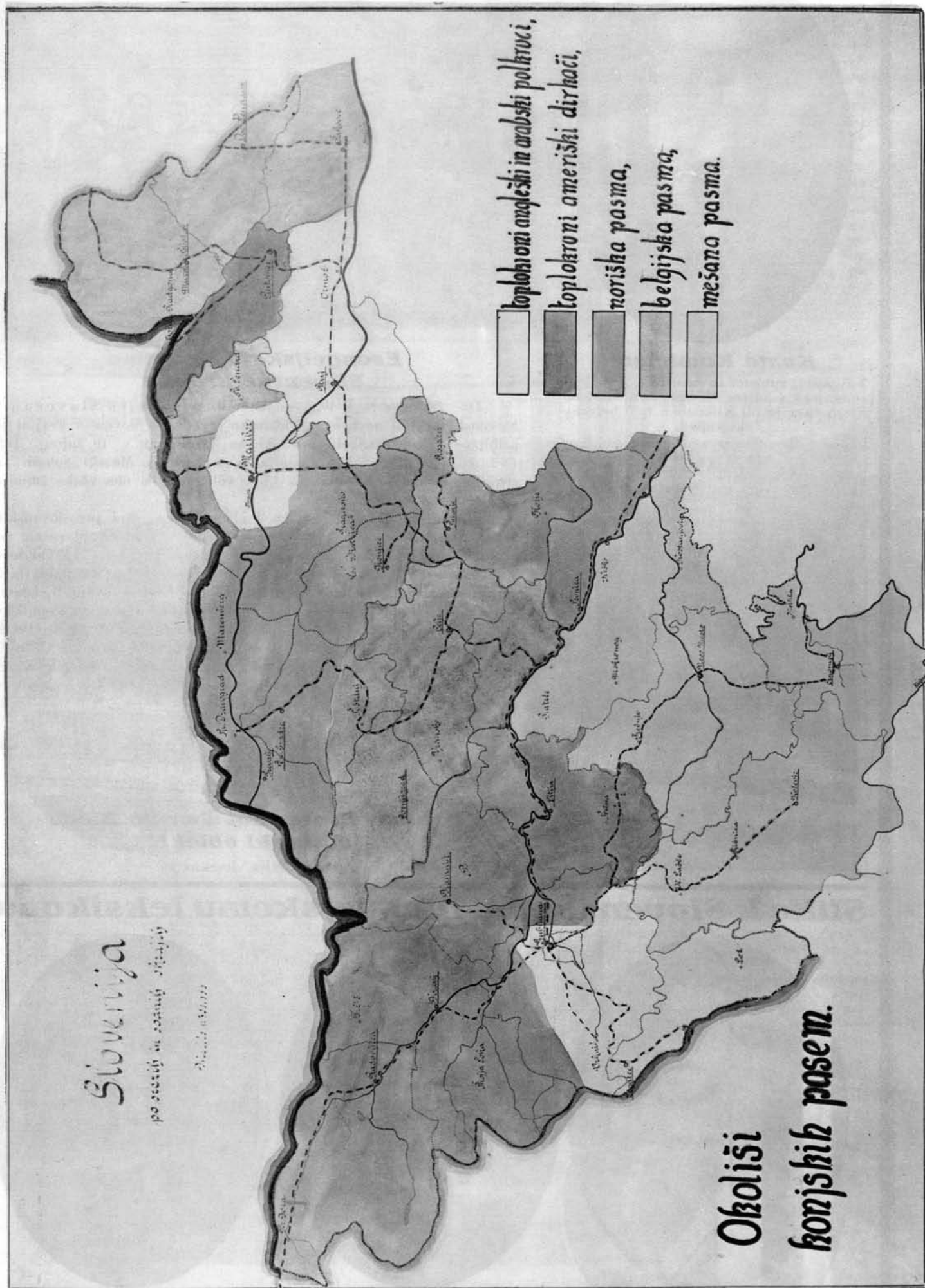
Auersperg Andrej
(1557—1594), zmagovalac v bitki pri Sisku.

Auersperg Volk Engelbert
(1610—1673), kranjski dež. glavar.

Auersperg Janez Vajkard
(1615—1677), diplomat.

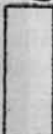

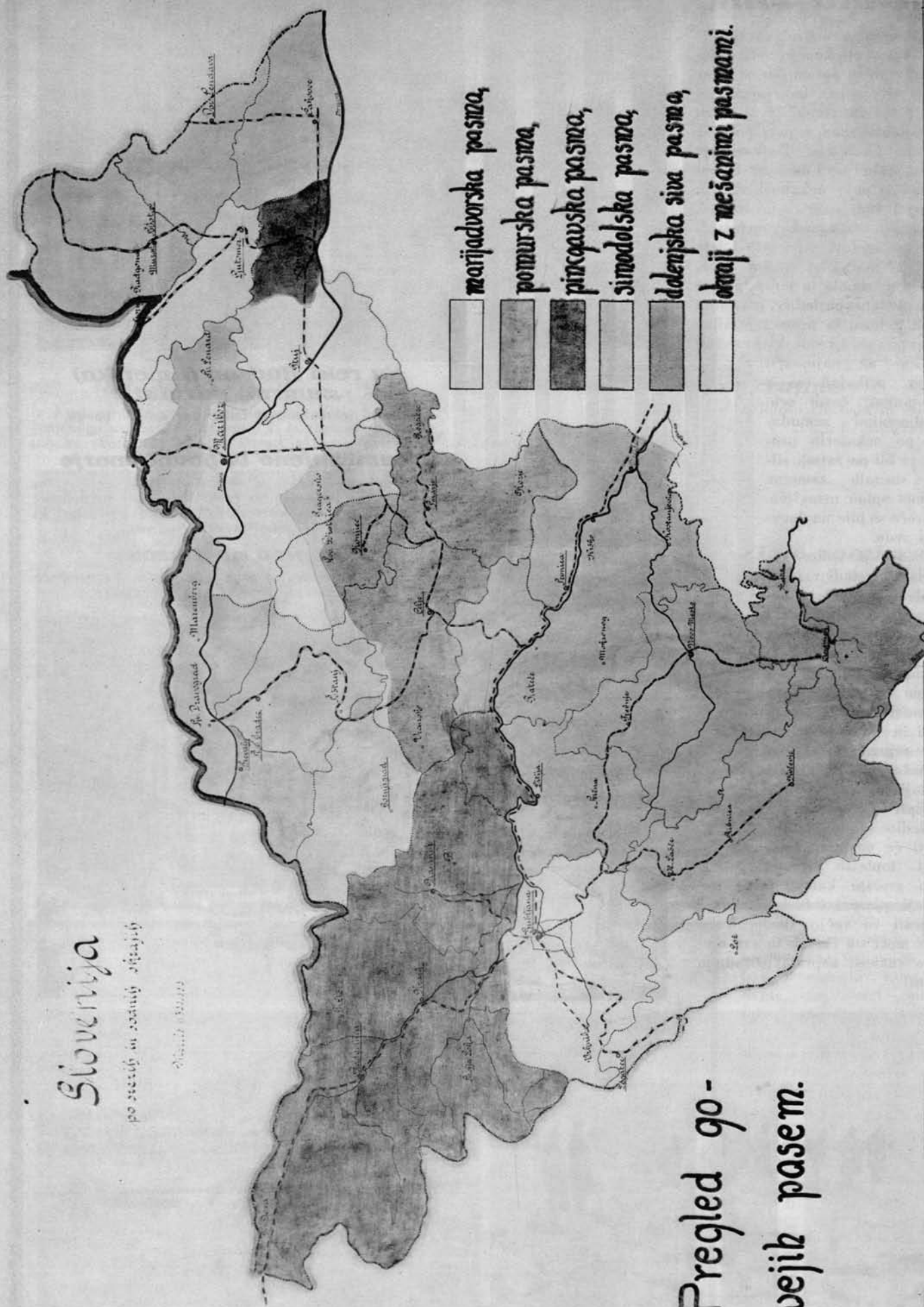
Slovenija

po številu in razširjenosti pasem

Prejeto 1900

Pregled go- vejih pasem.

	marjadvorska pasma,
	pomurska pasma,
	pinjska pasma,
	simodolska pasma,
	dolenjska siva pasma,
	drugi z neširjenimi pasmami.

Zgodo- vinska zima

Popolnoma nepričakovano je nastopil proti koncu meseca januarja mraz, spremljan od silne množine snega, kakršnega sedanji rod ne pomni. Svoj višek je dosegla zima v prvi polovici meseca februarja. Toplomer je kazal stalno -15 do -20°C , ponekod je pa v nekaterih dnevih dosegel tudi -30°C in še več. Dunajske vremenske opazovalnice so ugotovile, da že od leta 1775. ni bilo take strašne zime.

Da sta imela ta mraz in sneg katastrofalne posledice, je razumljivo. Železniški promet je silno trpel po vsej Evropi. Vlaki so bili skrčeni na najmanjši obseg, prihajali so z ogromnimi, časi celo večdnevnimi zamudami, po nekaterih progah je bil pa zaradi silnih snežnih zametov promet sploh ustavljen. Nesreče so bile na dnevnem redu.

Slične posledice je imela zima tudi v vsem ostalem življenju. Kmetu so zmrznili pridelki in poginjala živina, v mestih je pa začelo primanjkovati živil zlasti pa kuriva. Posebno prizadeti so bili revni sloji in povsod so začeli organizirati razne pomožne akcije, ki naj bi lajšale bedo.

Bati se je pa, da vse posledice še niso minile, kajti če nastopi naenkrat toplejše vreme, nam grozijo katastrofalne povodnji, plazovi itd., ki utegnejo prinesiti še večjo škodo. Kako brez moči sta človek in vsa njegova znanost napram prirodnim silam!

Na reki Hudson (Amerika) zamrzli parniki

potniki jo mahajo iz ladje kar peš po snegu.

Na levi:

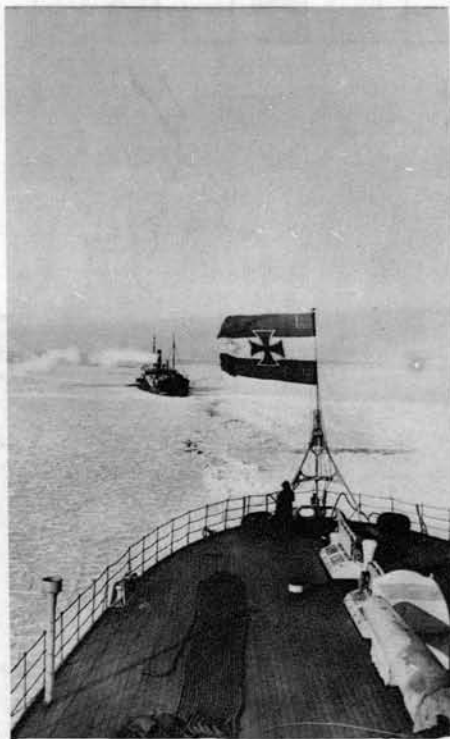
Zamrznjeno vzhodno morje

Na vzhodnem morju je običajna v ledu cela vrsta parnikov, ki jih rešujejo ruski ledolomci in nemške vojne ladje (slika kaže krov nemške križarke, ki vleče za seboj trgovski parnik).

Spodaj:

Pogled na Davos

znamenito švicarsko zimsko zdravilišče in središče zimskega sporta evropskih bogatašev.

Kolona, ki prenaša peš pošto čez zamrznjeno Severno morje med otokoma Föhr in Amrum.

Prizor iz modernega zimskega sporta.

Naši kraji in ljudje

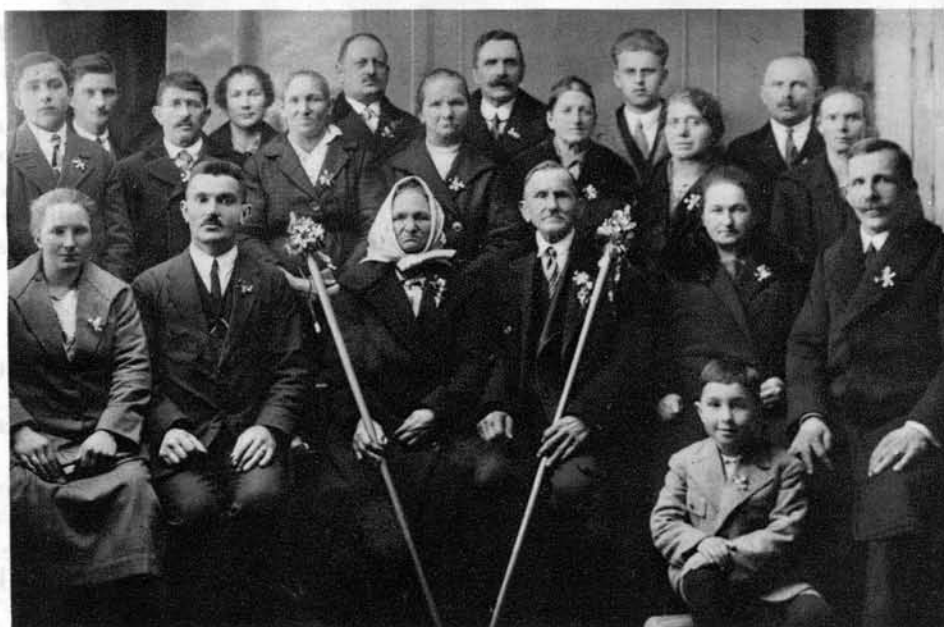
Ing. Josip Likar

iz Kostanjevice pri Krki, izumitelj higi-
jeničnega ustnika za cigarete, ki odvzame
tobaku skoro ves nikotin. Ustnik »Likar« pride že v kratkem v promet.

Krasote zimske pokrajine

Ahačičeva tovarna za kose in srpe v Trziču v letošnjem ledu in snegu.
(Foto F. Jug, Trzič.)

Zlato poroko

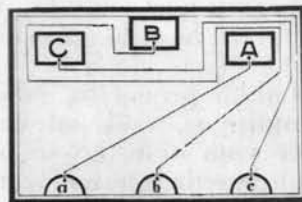
sta praznovala v krogu svojih številnih sorodnikov dne 3. p. m. v župni cerkvi v Radečah pri Zidanem mostu 73 letni Jože Čeč in njegova 69 letna žena Marija iz Jelovega. Oba ugledna zakonca sta še vedno čila in zdrava, zaradi česar smeta upati še na demantno poroko.

Zunanji znak zlatoporočencev sta pozlačeni palici, okrašeni s cvetjem.

K današnji uganki: Slika na levi ima vse polno napak in nezmislov. Kdor jih najde vsaj deset, lahko tekmuje za nagradi, ki sta: I. Grdina: štiri leta v ruskem ujetništvu; II. Foerster: Ojačen beton.

Rešitev ugank v št. 7 navajamo:

Vseh rešitev je prispelo: 217, za I. nagrado je bil izžreban: Tominc O., Ljubljana, za II. pa: J. Kolbezen, Črnomelj.

Modni kofiček

Novosti za zgodnjo pomlad.

Naša slika kaže pariški model kostima za zgodnjo pomlad. Kostim je narejen iz modernega blaga (trotteur); manšete na rokavih, ovratnik in mufl so iz pižmovega krzna.

Dražestna je svetla čepica iz klobučevine s prjvihanim robom na levi strani, okrašena z ročnim delom. K njej se kaj sijajno prilega boa iz belega krzna.

Model popoldanske obleke kaže tretja slika. Blago je svetla svila — crêpe de Chine. Krilo je sestavljeno iz dveh zvončastih volantov, rokavi dolgi, vratni izrez ozek, zaključen s primerno pentljo.

Približujoča se pomlad zopet vzbuja večje zanimanje med nežnim spolom za modne novosti. Posebnega presenečenja pa letos bržčas ne bo.

Sergej Minclor:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XIII. poglavje.

— Iz Krasnojarska ste? Od Ananjevih? — je nenadno vprašal. Govoril je naglo in pretrgano, metal je besede kakor kamenčke.

— Tako je, prosim! — je odgovoril Vedenej Savič. Začuden je bil, da jih je starec poznal.

— K Vabilinu potujete? Po kaj?

Poslovodja je postal popolnoma zmeden. Ozrl se je na svoje ljudi pa videl, da tudi ti stojijo vsi z odprtimi usti kakor vrane v vročini. Brez dvoma ni bil starec, ki je pred njimi stal, navaden človek: videl je v srce! Ali naj bi mu povedal resnico ali ne?

— Nikar mi ne laži! Glej ga, kaj mu hodi po glavi! — je zaklical starec in mu zažugal z zakrivljeno palico. — Jaz te naučim lagati!

— Oprostite, prosim, saj nisem hotel! — je zamrmral Vedenej Savič. Sam pa je postal rdeč, kakor da bi ga bil kdo vtaknil v krop, malo da mu ni brizgnila kri po licih. — Gospodar nas je k Vabilinu poslal, da dolg izterjamo.

— Kako velik je ta dolg?

— Pet tisoč srebrnih rubljev.

Osljabja in Peresvet sta kar napihnili ustnice, ko sta to čula.

— No, le pazi! — je rekel manj strogo starec. — Jaz vse vem, v srcu ti čitam! Vem tudi, kje so vam pobegnili vaši vodniki. Ali bi radi tu prenočili?

— Treba bi bilo, prosim, gospod, če nam dovolite!

— Lahko prenočite, potem vam dam vodnika. A zapomnite si, vsak od vas si naj to zareže na rovaš: če vam uide, ko se povrnete v svet, vpričo kogarkoli beseda o našem selu, se mi ne boste nikjer skrili, sežgati vas dam žive z ženami in otroki vred!

Glas je starecu postal neizprosni, oči so mu vzplamtele kakor uharici ponoči, nos mu je zrasel v oster kljun.

— Nikar ne mislite kaj takega, prosim! Nič ne bomo povedali. Bog mi je priča! — je zaklical Vede-

nej Savič. — Nismo voluni, nikomur nočemo nič slabega.

Starec so ugasnile oči. Zopet se je sključil in oprl na palico. Kragulj se je izprevrigel v prepelico.

— K Merkulu jih zapelji! — je ukazal vodniku spremljevalcu. — Lahko ostanete tu, kolikor časa hočete. Vaše ubegle vodnike pa bom dal šibati za kazen!

Zasukal se je in odšel v spremstvu črnih orjakov po ulici proč.

Vedenej Savič se je spoštljivo priklonil starčevemu hrbtu, in potem so vsi odkorakali skupaj proti Merkulovi hiši: je med vsemi največja, sta jim rekla spremljevalca.

Vedeneju Saviču je poskakovalo srce. Veselil se je nepričakovanega uspeha. Zdaj je bilo vse v redu!

A bistrogledi Nilka mu je pokvaril veselje. Čim so bili zavili okrog ogla, se je ozrl in nagnil k Vedeneju Saviču in mu šepnil v uho:

— Naš brodar je bil pri starecu, na dvorišču! — je zašepetal.

Poslovodja je planil nazaj od začudenja. — Beži no, ti!

— Pri moji veri! Onstran vrat je prisluškoval. Pomolil je nos ven, pa sem ga zapazil!

— Kako nas je pa mogel prehiteti?

— Stekel je pač naprej onstran hiš, po bližnjici.

Poslovodja se je tlesnil po čelu. — O, ti tele! — si je rekel. — Dobro si vse zatajil! — Porinil si je kučmo na oči, ker je postal hud. — O, ti, zlomek stari! — je pomislil: — kakor smrkavca me je speljal na led!

XIV. poglavje.

Merkulova hiša se je izkazala kot prav lepa, prostorna in premožna. Na dvorišču pod streho so privezali in raztovorili sli konje. Hoteli so znositi tudi prtljago noter, v svojo izbo, a gospodar, priletel, še jako krepak kmet, jih je pregovoril. Rekel je, da jim ni treba prav nič paziti na stvari. Kar pomni, še nikoli niso čuli na selu o kaki tatvini. Človek je lahko pustil karkoli zunaj pred vrati, pa je vse ostalo nedotaknjeno.

(Dalje prihodnjšč.)